

Autoreferat

1. Imię i nazwisko:

Katarzyna Bucholc-Srogosz

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:

- a) magister historii, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie, 1999;
- b) podyplomowe studia na kierunku dziennikarstwo, specjalizacja public relations Uniwersytet Wrocławski, 1997-1999;
- c) podyplomowe studia z zarządzania projektami badawczymi, Uniwersytet w Lublinie, 2013;
- d) doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, 2005; tytuł rozprawy doktorskiej: *Departament Wojskowy Rady Nieustającej w latach 1775-1789 i 1793-1794*, promotor prof. dr hab. Bartłomiej Szyndler; recenzenci: prof. dr hab. Henryk Kocój, dr hab. Tadeusz Szulc.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

- a) lata 2001-2005 - Akademia im. J. Długosza w Częstochowie, Instytut Administracji, asystent;
- b) od 2005 - Akademia im. J. Długosza w Częstochowie, Instytut Historii, adiunkt.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

Senat stanisławowski w historiografii polskiej

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, nazwa wydawnictwa, rok wydania)

K. Bucholc-Srogosz, *Senat stanisławowski w historiografii polskiej*, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2015.

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

W polskiej historiografii dostrzegalne jest zjawisko braku opracowania historii Senatu okresu stanisławowskiego. Powyższe wynika bezpośrednio z faktu, iż sama tematyka sejm polski drugiej połowy XVIII wieku nie doczekała się odrębnej monografii. Poszczególne działy, okresy polskiego parlamentaryzmu posiadają dość obszerną literaturę. Senat w poszczególnych okresach dziejów Rzeczypospolitej również posiada liczne opracowania oraz bogatą bibliografię pośrednio odnoszącą się do problematyki senackiej. Zauważalne jest jednak pomijanie w literaturze przedmiotu zagadnień odnoszących się do tematu Senatu w czasach stanisławowskich.

Celem pracy była ocena stanu badań nad Senatem okresu stanisławowskiego (analiza historiograficzna), tym samym wskazanie na luki w literaturze przedmiotu. Jednocześnie ukazanie możliwości i kierunków badań w tematyce senackiej, sformułowanie postulatów badawczych w powyższej problematyce, jak również pokazanie konieczności przeprowadzenia analizy źródłowej.

Ze względu na historiograficzny charakter pracy w pierwszej kolejności, już we wstępie omówione zostały prace podejmujące problematykę sejmową w interesującym okresie tj. druga poł. XVIII w. Punkt wyjścia stanowi niewątpliwie wydana w 1923 r. monografia Stanisława Kutrzeby Sejm Walny dawnej Rzeczypospolitej Polskiej. Pracą, która przedstawia wyniki badań, i to zarówno polskiej, jak i obcej historiografii jest monografia Władysława Czaplińskiego Dzieje sejm polski. Najbardziej rozwiniętym wątkiem rozprawy nie są jednakże czasy stanisławowskie, lecz okres rozkwitu polskiego sejm, tj. XVI i pierwsza połowa XVII wieku.

Okres Polski Ludowej był okresem owocnym, jeżeli chodzi o prace i badania nad polskim parlamentaryzmem. Spośród historyków zajmujących się po II wojnie światowej tematyką sejmową należy wymienić: Zygmunta Wojciechowskiego, Konstantego Grzybowskiego, Karola Górskiego, Juliusza Bardacha, Bogusława Leśnodorskiego, Henryka Olszewskiego i Stanisława Russockiego. W okresie po II wojnie światowej wśród badaczy polskiego sejm można wyróżnić również grupę zajmującą się opracowywaniem poszczególnych sejmów. Monografie sejmów z okresu rządów Stanisława Augusta wyszły spod pióra Ryszarda Łaszewskiego i Witolda Filipczaka dopiero w latach późniejszych.

Pracę Ryszarda Łaszewskiego można uznać za podstawowe opracowanie o charakterze całościowego zarysu dla tematyki sejmowej okresu 1764-1793. Dla tego okresu jako drugą podstawową pracę Zofia Zielińska wskazała Historię sejm polski pod redakcją Michalskiego, a dokładnie dział opracowany przez tegoż autora Sejm w czasach panowania Stanisława Augusta. Zdaniem Zofii Zielińskiej autor zwrócił przede wszystkim uwagę na dokonania sejm z lat 1764-1793 oraz na reformatorskie, jak również antyreformatorskie działania poszczególnych zgromadzeń.

Władysław Czapliński był również badaczem, który zwrócił uwagę na potrzebę zbadania problematyki Senatu w Rzeczypospolitej. Wspólnie z Anną Filipczak-Kocur podjął szczegółowe prace nad zagadnieniem obecności senatorów w obradach sejmowych. Powyższe badania te znalazły wkrótce kontynuatorów we Wrocławiu (uczniowie Czaplińskiego), w Opolu (Jan Serebnyk, Filipczak-Kocur) oraz w innych ośrodkach. Analiza historiograficzna tych prac pokazuje dużą dysproporcję ilościową na niekorzyść okresu stanisławowskiego. Dotychczasowe badania nad Senatem i senatorami w polskiej historiografii obejmowały przede wszystkim okres XVI i XVII w. (czasy Wazów).

W literaturze przedmiotu obecne są również prace poświęcone tematyce senackiej w czasach panowania Sasów. Senat w czasach saskich najpełniej przedstawia dzieło Mariusza Markiewicza Rady Senatorskiej Augusta II. Tematyka Senatu w okresie saskim obecna jest również w pracach Andrzeja Sowy i Jarosława Porazińskiego. Analiza porównawcza między epoką saską a czasami stanisławowskimi w odniesieniu do składu, znaczenia Senatu, jak również frekwencji senatorów wskazuje, iż w zagadnieniach tych zaszła poważna zmiana. Wszystkie powyższe uwagi pozwalają postawić tezę, iż czasy stanisławowskie otwierają nową epokę w dziejach Senatu.

W konstrukcji pracy zastosowane zostało kryterium chronologiczne tj. podział okresu stanisławowskiego na kolejne etapy odpowiadające latom obrad poszczególnych sejmów. Sejm konwokacyjny z 1764 r. a w tym Senat doby konwokacji, nie były jeszcze „stanisławowskimi”, ale ze względu na ich znaczenie i rolę ujęte zostały również w kanonie parlamentów stanisławowskich. Biorąc pod uwagę powyższe stan badań oraz przegląd stanowisk w polskiej historiografii dla dziejów Senatu okresu rządów króla Stanisława Augusta rozpoczęty został od tegoż zgromadzenia. Kanon polskich sejmów doby stanisławowskiej kończą obrady ostatniego Senatu z 1793 r. Przyjęte kryterium chronologiczne ma również zastosowanie merytoryczne, odzwierciedla bowiem ewolucję izby senackiej w kolejnych latach panowania króla Stanisława Augusta, oraz jej rolę i rozwój. Zastosowane kryterium chronologiczne pozwala na przejrzysty ogląd stanowisk w historiografii w odniesieniu do Senatu i senatorów w poszczególnych okresach II poł. XVIII w.

W pracy dokonana została reasumpcja wyników dotychczasowych badań w historiografii polskiej odnoszących się do problematyki Senatu stanisławowskiego. W powyższym zebraniu, reasumpcji niezmiernie istotne okazało się sympozjum, jakie miało miejsce w 1992 r. w Warszawie. W 1992 r., poświęcone stanowi badań nad dziejami parlamentaryzmu w Polsce do roku 1914.

Pokłosiem tego sympozjum jest praca *Parlamentaryzm w Polsce we współczesnej historiografii (...)*, wydana pod redakcją naukową Juliusza Bardacha przy współudziale Wandy Sudnik. Wśród referatów nie zabrakło również wystąpień dotyczących parlamentaryzmu czasów stanisławowskich, aczkolwiek okres Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 Maja pozostał poza powyższymi badaniami. Tematyka polskiego parlamentaryzmu z okresu panowania króla Stanisława Augusta została podjęta

